

JAVNI PROTEST PROTI NAČRTOM IZGRADNJE GOLF IGRIŠČA NA OBMOČJU SLIVNIŠKIH RIBNIKOV IN HOČKEGA GOZDA PRI MARIBORU

*V imenu Slovenskega odonatološkega društva in
partnerskih nevladnih organizacij naslovljeno g. Antonu
Obrehtu, županu občine Hoče-Slivnica*

Spoštovani,

Na Vas se obračamo v imenu slovenskih strokovnih biološko-naravovarstvenih nevladnih organizacij, ki smo zelo zaskrbljene nad novicami o načrtovani izgradnji golf igrišča na območju Slivniških ribnikov in Hočkega gozda ter s tem povezanimi postopki spremembe prostorskih dokumentov občine Hoče-Slivnica. S pričujočim javnim protestom Vam želimo (1) predstaviti biotsko raznolikost in naravne lepote omenjenega območja, ki ima med redkimi ohranjenimi območji na obronkih Pohorja prav posebno naravovarstveno vrednost. Želimo Vas tudi (2) opozoriti na naravovarstvene argumente za ohranitev območja Slivniških ribnikov in Hočkega gozda, ki presegajo občinske in regijske okvire, ampak so pomembni na nacionalni ter celo širši evropski ravni. V zaključku (3) podajamo poziv Vam kot županu, občinski upravi, občinskemu svetu ter pristojnim naravovarstvenim službam, da brez »lažnih kompromisov, kupčij pod mizo in prevlade t.i. višjih interesov« zagotovite dolgoročno ohranitev narave ter ogroženih živih bitij na tem območju. To zahtevajo tudi slovenska in evropska zakonodaja ter načela sonaravnega trajnostnega razvoja.

Trije ribniki v Hočkem gozdu se nahajajo zahodno od regionalne ceste Slivnica - Sp. Hoče. Zgornji in spodnji ribnik sta namenjena dokaj ekstenzivnemu gojenju rib, medtem ko je največji srednji ribnik v celoti namenjen ribištvu. S severne strani obdaja ribnike zelo zanimiv nižinski gozd, ki ga prepredajo manjši potočki. Za območje je značilna velika pestrost močvirskih in vodnih življenjskih okolij, ki skupaj predstavljajo neločljivo celoto z izjemno biotsko raznolikostjo na vrstnem in ekosistemskem nivoju.

Ribniki v Hočkem gozdu so stari preko 250 let, odlikuje pa jih zelo bogato obrežno in vodno rastlinje. Izmed plavajočih vodnih vrst prevladujejo dristavci, rumeni blatnik *Nuphar luteum* in ogroženi beli lokvanj *Nymphaea alba*, v plitvinah in na obrežju pa najdemo sestoje trstičja, rogoza, šašja in ločja. Iz naravovarstvenega stališča velja izpostaviti pojavljanje ogroženega vodnega oreška *Trapa natans*, ribniki pa predstavljajo tudi eno redkih rastišč šesteroprašne jelovke *Elatine hexandra* v Sloveniji. Habitatni tipi v katerih uspevajo omenjene vrste rastlin so ogroženi v evropskem merilu in uvrščeni na Dodatek 1 Direktive o habitatih EU.

Za raznoliki živalski svet sta najbolj zanimiva zelo zaraščena zgornji in spodnji ribnik, kjer ribolov ni dovoljen. Zelo pestra je favna kačjih pastirjev, ki jih je bilo opaženih preko 30 vrst. Z naravovarstvenega stališča je zlasti zanimivo pojavljanje ogroženih vrst koščičnega škratca *Coenagrion ornatum*, nosne jezerke *Epitheca bimaculata*, črnega ploščca *Libellula fulva* ter deviškega pastirja *Anaciaeschna isosceles*. V potoku, ki se vije po čudovitem jelševem sestoju in napaja ribnike, živi kačji pastir veliki studenčar *Cordulegaster heros*. Slednji ima na ravni Evropske unije poseben status in je zavarovan z Dodatkom 2 in 4 Direktive o habitatih EU. Pomladi odložijo v ribnikih svoj mrest številne ogrožene dvoživke, med katerimi so izjemno množične sekulje *Rana temporaria* in navadne krastače *Bufo bufo*, pogosto srečamo tudi zeleno rego *Hyla arborea*, tukaj pa naj bi živel še ogrožena in redka česnovka *Pelobates fuscus*. Izmed plazilcev se v ribnikih in okolici pojavljajo belouška *Natrix natrix*, slepec *Anguis fragilis* in martinček *Lacerta agilis*, ki so prav tako vsi uvrščeni na rdeči seznam ogroženih vrst. Za dvoživke je obdajajoči močvirni gozd izjemnega pomena, še posebej izstopa zrel gozd črne jelše z bogato podrastjo ob potočku nad zgornjim ribnikom. Še večji naravovarstveni pomen daje lepo ohranjenemu gozdu pojavljanje evropsko ogroženega metulja scopolijevega okarja *Lopinga achine*. Bujna obrežna vegetacija manjših ribnikov nudi zavetje vodnim pticam, nekatere tukaj tudi gnezdiijo. V bližini ribnikov gnezdi močno ogrožena črna štoklja *Ciconia nigra*.

Ribniki so zakonsko zavarovani kot zoološki in botanični naravni spomenik (Odlok št. 286 o razglasitvi naravnih znamenitosti na območju občine Maribor (Medobčinski uradni vestnik občin Dravograd, Maribor, Pesnica, Radlje ob Dravi, Ravne na Koroškem in Rače št. 17/1992), žal pa v meje zavarovanega območja ni formalno vključen obdajajoči gozd, ki tvori z ribniki celoto in je ključnega pomena za preživetje mnogih ogroženih vrst. Velika večina vrst iz zgornjega opisa je pri nas ogroženih in jih kot take varuje *Pravilnik o uvrstitvi ogroženih rastlinskih in živalskih vrst v rdeči seznam* (Ur. l. RS 12(82): 8893-8975) ter *Uredba o zavarovanju ogroženih živalskih vrst* (Uradni list RS, št.

57/93, 61/93, 69/00). Omenili smo tudi evropsko dimenzijo naravovarstvene vrednosti območja, ki jo ščiti *Direktiva o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst* (FFH Directive EU - The Council Directive 92/43 EEC on the Conservation of Natural Habitats and on Wild Fauna and Flora, Off. Journal of the EC, No.L.206/7). Omenjeni odloki, uredbe in direktive od nas nedvoumno zahtevajo dolgoročno ohranitev območja in zagotovitev preživetja ogroženih rastlinskih in živalskih vrst.

Kaj pa razvoj in napredek na tem območju? Ali ni ta naravna lepota kot nalašč za izgradnjo preko 60 hektarjev velikega golf igrišča, po katerem bi se sprehajali tuji petičneži in občini prinašali kupe denarja, ljudem pa številna nova delovna mesta?...

Za takšen razvoj dogodkov je tudi ob popolnem izbrisu obveznosti iz prejšnjega odstavka zelo malo možnosti in je zato nerealen. Pod Pohorjem, med Radvanjem in Razvanjem, bosta na območju razmeroma degradirane krajine v naslednjih letih gotovo zrastle dve veliki novi golf igrišči. Ali bodo modi teniških igrišč izpred poldruga desetletja sedaj v vsaki slovenski vasi sledili še poligoni za golf? Ali se iz slabih izkušenj ne zmoremo ničesar naučiti in izjemnih prednosti, kot je ohranjena narava, obrniti sebi v prid na sonaraven in trajnostni način? Ali bo na vzhodnih obronkih Pohorja med naselji, cestami, daljnovodi in koruznimi njivami sploh še ostalo kaj ohranjene narave?...

Slivniški ribniki so skupaj z obdajajočim gozdom eden zadnjih dragocenih koščkov narave na širšem območju. Četudi je golf nedvomno zanimiva popestritev športne in turistične ponudbe določene regije, je s stališča narave in biotske raznolikosti povsem enak pusti njivi koruze. Na območjih, ki so že predrušana ali degradirana, načrtom za gradnjo kakršnega koli golf igrišča nimamo namena in pravice nasprotovati. V primeru Slivniških ribnikov in Hočkega gozda si vendarle jemljemo pravico zagovornikov ogrožene narave, ki se sama ne more braniti.

Iz povedanega bi moralo biti vsakomur jasno, da kompromisa v odnosu »golf ali narava« ob Slivniških ribnikih enostavno ne more biti. Ali bi bili recimo pripravljeni do temeljev porušiti Frančiščansko cerkev v Mariboru in namesto nje zgraditi hipermarket?... Gotovo ne, in čeprav primerjava morda ni čisto na mestu, je povsem v kontekstu bistva našega pisanja. Ohranjena narava je vrednota, ki je nismo dobili v dar od naših prednikov, ampak jo imamo le na posodo od bodočih generacij. Zato apeliramo na Vas kot župana, občinsko upravo ter občinski svet, da se odrečete nadaljnjemu razvijanju ideje o ureditvi velikanskega golf igrišča na območju Slivniških ribnikov in Hočkega gozda.

Od pristojnih državnih naravovarstvenih inštitucij zahtevamo, da zagotovijo spoštovanje obveznosti evropske in slovenske zakonodaje ter preprečijo prevlado t.i. »višjih interesov« posameznikov.

V opisu naravnih lepot Slivniških ribnikov smo bili žal prisiljeni uporabljati suhoparna strokovna imena živih bitij in pravnih aktov, ki nepoznavalcu seveda ne povedo kaj dosti. V kolikor Vas zanima bolj »barvita« predstavitev naših stališč v sliki in besedi smo z veseljem na voljo za konstruktivno izmenjavo mnenj.

Pričujoči sestavek predstavlja javni protest slovenskih strokovnih biološko-naravovarstvenih nevladnih organizacij proti načrtom izgradnje golf igrišča na območju Slivniških ribnikov in Hočkega gozda pri Mariboru. Akcijo oz. protest je pripravilo SLOVENSKO ODONATOLOŠKO DRUŠTVO, kateremu so se s podpisom pridružili še: SLOVENSKO ENTOMOLOŠKO DRUŠTVO ŠTEFANA MICHIELIJA, SHS – SOCIETAS HERPETOLOGICA SLOVENICA, BOTANIČNO DRUŠTVO SLOVENIJE, DRUŠTVO ZA PROUČEVANJE IN VARSTVO METULJEV SLOVENIJE ter DPPVN - DRUŠTVO ZA PROUČEVANJE PTIC IN VARSTVO NARAVE. Dopis je bil v drugi polovici aprila 2004 poslan županu občine Hoče-Slivnica, občinski upravi, vsem občinskim svetnikom ter ustreznim državnim inštitucijam, kot so Ministrstvo za okolje, prostor in energijo ter Zavod RS za varstvo narave. O nadaljnjem razvoju dogodkov bomo poročali v naslednjih številkah *Erjavecie*.

(M. BEDJANIČ)

IZTOK GEISTER - NAGRAJENEC PREŠERNOVEGA SKLADA (2004)

Za eno svojih novejših književnih del, povest *Pospala poželenja* (2002), je bil pobudnik ustanovitve našega društva in ustanovitelj in prvi urednik našega glasila *Exuviae*, pesnik, prozaist, esejist, naravoslovni publicist in mislec narave – Iztok Geister (1945) – letos odlikovan s prestižno nagrado Prešernovega sklada. Prešernovi nagrajenci so slovenski "nesmrtniki" – in tako brezčasna in neminljiva je Iztokova literarna izpoved. V slovensko besedno umetnost je uvedel novo smer, ki jo književni kritiki imenujejo "naravna kohabitacija", in ki predstavlja nekako sintezo med esejistiko, prozo, poezijo in naravoslovjem, neredko tudi v kombinaciji z občuteno fotografijo. Njegove tekste, bodisi literarne